

Шведска је 32. чланица, последња која се прикључила НАТО алијанси. Због чега је земља која је толико дуго била неутрална приступила том савезу, за Н1 говорила је амбасадорка Шведске у Србији Аника Бен Давид, наводећи да су схватили да морају да се прилагоде новој геополитичкој реалности у Европи и безбедносној ситуацији.

Говорећи у емисији Глобал фокус, она је подсетила да је Шведска више од 200 година била била неутрална.

„Од краја Хладног рата ми смо војно несврстани, али нисмо политички неутрални. Шта је онда довело до промене? Незамисливо се десило, ми смо схватили да морамо да се прилагодимо новој геополитичкој реалности у Европи. Безбедносна ситуација у Европи није била овако лоша од Другог светског рата. Схватили смо да војна несврстаност више политички није одржива и егзистенцијално је било опасно за нашу нацију“, истакла је она.

На питање шта се мења уласком у НАТО, она наводи да је Шведска на НАТО сигурнија, а НАТО са Шведском јачи.

„Ми доносимо јединствене способности на земљи, на мору и у ваздуху. Удвостручили смо буџет за одбрану и јачамо одбрану на свим плановима. То радимо не само да бисмо обезбедили више сигурности већ и да допринесемо безбедности наших савезника. Кроз чланство Финске и Шведске ми ћемо појачати наше способности како бисмо обезбедили Балтичко море и Арктички круг“, рекла је она.

Очекивали смо реакцију Москве

Навела је да је реакција Москве у којој критикују шведско чланство, за Шведску очекивана.

„Ми смо очекивали реакцију Москве, примили смо је к знању. Знамо да је Москва кренула у рат на Украјину, у инвазију, која је брутална и неоправдана и нелегална, јер је Русија сматрала да Украјина, која је независна земља нема право да више буде суверена земља. Знамо да је Русија покушала да заустави ширење НАТО. Можемо да кажемо да је Русија добила реакцију на то, јер НАТО има још две чланице“, истакла је амбасадорка.

Према њеним речима, инвазија која се догодила је незамислива и променила је све, систем безбедности у Европи.

„Мушкарци и жене у Украјини се не боре само за своју земљу, боре се и за нашу слободу и за нашу безбедност и зато је дошло до те тромесечне промене у спољној политици Шведске у пролеће 2022. Зато се тако брзо десило, без проблема, јер у Шведској постоји чврста већина да Украјину треба подржавати докле год треба. То подржава и наше чланство у НАТО, око 80 одсто људи је за то. И у парламенту је спроведена комисија и све странке су подржале захтев за чланство у мају 2022“, рекла је она.

Иако није било референдума по том питању, амбасадорка каже да су све странке испитане, сагледавајући безбедносне опције Шведске у овој новој геополитичкој

реалности и то испитивање је показало и промену расположења јавности и Влада се осетила сигурном да настави са апликацијом за чланство.

Како је казала, демократија другачије функционише од земље до земље, а Шведска је земља у којој, како додаје, нема референдума често.

„Од кад сам се родила мислим да је било само два пута и то није алат који ми баш често користимо у нашој демократији“, истакла је она.

Осврћући се на изјаву једног од министара Шведске владе почетком јануара да је рат у Шведској могућ и на питање колико је заиста стварна та опасност од рата, амбасадорка је поновила да ситуација у „нашем суседству“ није била овако опасна од ИИ светског рата и да је једино примерено да Шведска буде спремна на ту могућност.

„Не кажемо да постоји блиска опасност нашој безбедности у овом тренутку, али морамо да ојачамо наше одбрамбене могућности, морамо да радимо на спремности. Морамо да ојачамо и нашу психолошку одбрану. Успоставили смо нашу нову државну агенцију за психолошку одбрану. Ојачавамо нашу способност да се боримо против дезинформација и такозваног хибридног рата који укључује и сајбер оружје против наше земље, покушаје да се дестабилизује земља да спречемо ширење панике и страха међу грађанима, да се ублаже покушаји смањења поверења у институције, парламента и извршне власти“, објашњава саговорница Н1.

То је, како каже, цео процес у ком шведске власти виде потребу да се ојачају способности и припреми популација, да имају на уму да буду спремни за евентуалне тешке дане.

Негативна слика о НАТО после бомбардовања 1999.

„НАТО опција и питање о НАТО није било присутно у политичкој дебати деценијама, али ми не смемо да потценимо промене у нашој безбедности после инвазије Русије на Украјину. То утиче на све, на нашу безбедност и морали смо да направимо брзу одлуку,

нову анализу наших геостратешких опција“, каже шведска амбасадорка у Србији.

Ипак, како истиче, када је у питању однос НАТО и Србије, свесна је осетљивости тог питања.

„Шведска 1999. није била чланица НАТО, али желим да кажем да су контексти ситуације различити. Историјски контекст НАТО бомбардовања се десио у оквиру свих ратова деведесетих на Западном Балкану. И то је био последњи покушај спречавања етничког чишћења на Косову кад су сва друга средства била испцрпљена. Сада имамо земљу, нуклеарну земљу која је одлучила да Украјина више не треб ада постоји као независна земља. Мислимо да се руски стратешки планови не односе само на Украјину. Украјина је први корак“, рекла је она.

Према њеним речима, Русија жели да поново успостави доминацију Совјетског савеза и преко тога и преко тадашњих граница.

„Знамо да се неоимперијалистичке амбиције не завршавају у Украјини и зато је важно да ми зауставимо Русију ту“, каже амбасадорка Шведске у Србији.

Да ли је војна неодређеност одржив концепт

„То је на свакој земљи да одлучи. Србија има своје геостратешке изборе и у прошлости и у будућности. Могу да причам само за моју земљу“, каже она.

Према њеним речима, за Шведску војна неодређеност више није била одрживи концепт, није била у корист њеним безбедносним интересима.

„Претходно ми нисмо били политички неутрални. Мислим да не можете бити политички неутрални када имате нуклеарну сила која чини злочине против човечности и ратне злочине у другој највећој европској земљи“, рекла је амбасадорка.

Како је казала, Србија је одлучила да постане чланица ЕУ и целокупан шведски ангажман овде у Србији је у корист њеног пута ка Европској унији.

„Ми смо сигурни, уверени само да ЕУ може да обезбеди најбољу агенду за људе у Србији, по питању безбедности, слободе и економског просперитета. Дакле, не доприносимо само кроз фондове ЕУ већ сарађујемо и по питању стратешке кооперације, још од 2000-их. Србија има партнера у ЕУ и зато очекујемо од Србије да усклади своју спољну политику са оном коју заступа ЕУ“, прецизирала је она.

(Н1)